

Sarajevo, 31.01.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
24.01.2022. – 28.01.2022.

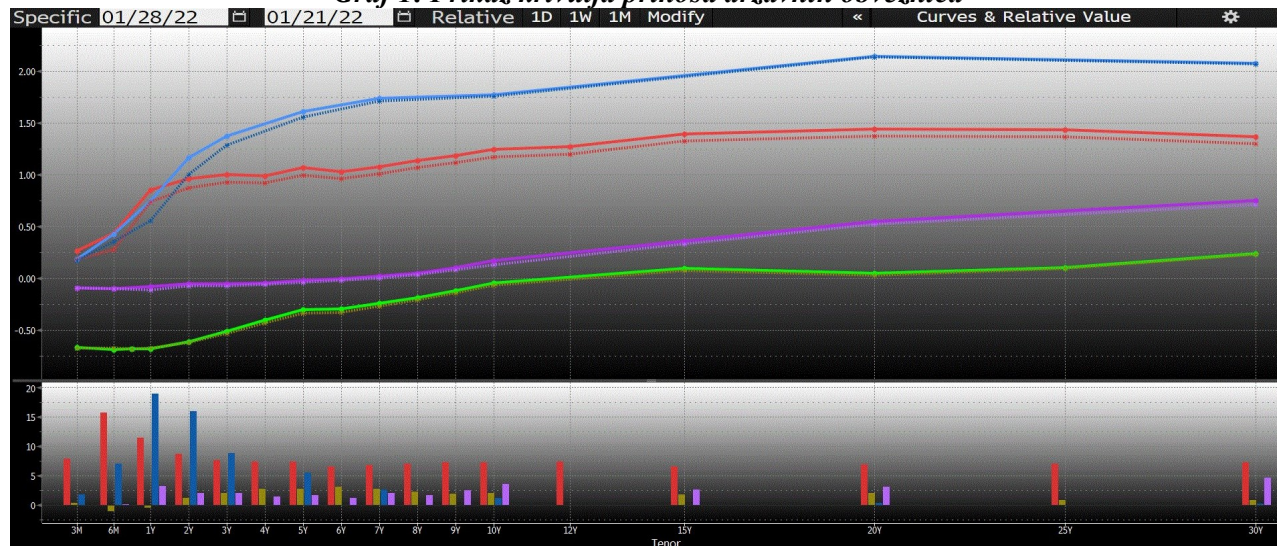
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	21.1.22	-	28.1.22	21.1.22	-	28.1.22	21.1.22	-	28.1.22	21.1.22	-	28.1.22
2 godine	-0,62	-	-0,61	1,00	-	1,16	0,88	-	0,97	-0,07	-	-0,05
5 godina	-0,33	-	-0,31	1,56	-	1,61	1,00	-	1,07	-0,04	-	-0,02
10 godina	-0,07	-	-0,05	1,76	-	1,77	1,17	-	1,24	0,14	-	0,17

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	21.1.22	-	28.1.22
3 mjeseca	-0,660	-	-0,657
6 mjeseci	-0,679	-	-0,690
1 godina	-0,663	-	-0,665

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 28.01.2022. godine (pune linije) i 21.01.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Na početku proteklog tjedna prinosi su bilježili smanjenje, uzimajući u obzir rast tenzija na relaciji Rusija-Ukrajina. Pored ovih događanja financijska tržišta bila su fokusirana na sjednicu FOMC-a, koja je završena u srijedu, nakon čega je uslijedilo prilično optimistično priopćenje, u smislu mogućnosti bržeg povećanja kamatnih stopa u SAD. Navedeno se odrazilo na korekciju prinosa obveznica eurozone navise tijekom trgovanja u četvrtak, a blagi rast prinosa je nastavljen i u petak. Promatrano na tjednoj razini prinosi njemačkih obveznica su povećani između 1 i 3 bazna boda, dok su prinosi italijanskih obveznica zabilježili veoma blago smanjenje. Parlament Italije je, nakon šest krugova glasovanja, proteklog vikenda za predsjednika ponovo izabrao aktualnog predsjednika Mattarellu, iako je on najavio da se neće kandidirati, ali je pristao da ponovo sudjeluje u utrci nakon što u prethodnih pet krugova glasovanja nije bilo moguće ostvariti potrebnu većinu glasova. Sa aspekta tržišnih kretanja ovo je pozitivna vijest jer će

na taj način aktualni premijer Draghi, koji je bio jedan od predsjedničkih kandidata, ostati na ovoj poziciji i moći da nastavi sa dosadašnjim reformama, a koje su naišle na pozitivne kritike tržišnih sudionika.

Član UV ECB De Galhau je izjavio da će ECB učiniti sve što je potrebno kako bi inflaciju doveli na razinu od 2%, te istaknuo da monetarna politika ne može predstavljati kočnicu rastu, ali ni biti generator inflacije. Stoga, kako smatra Villeroy de Galhau, potrebno je procijeniti dobar tempo normalizacije monetarne politike. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da će ECB pooštriti monetarnu politiku ukoliko inflacija ostane iznad ciljane razine, ali je takav scenarij za sada manje izgledan. Usprkos rastu inflacije na razinu od 5%, što je najveća razina zabilježena u eurozoni, ECB očekuje da će se u IV tromjesečju inflacija vratiti na razinu ispod 2%, iako pojedini kreatori monetarne politike smatraju da je ovo optimističan scenarij. Član UV ECB Rehn je izjavio da eurozona neće biti suočena sa održivim rastom inflacije ukoliko ne dođe do povećanja plaća koje bi se odrazilo na veće cijene. Dodao je da, za razliku od SAD, u eurozoni razvoj povećanja plaća i dalje ostaje blag. Njegov kolega iz Slovačke Kazimir je izjavio da bi inflacija mogla zabilježiti vrhunac u dolazećim mjesecima, jer situacija na strani ponude pokazuje određene znakove stabilizacije, kao i da bi problemi sa dostavom određenih komponenti trebalo da budu riješeni tijekom ove godine.

Krajem tjedna su objavljeni podaci o GDP-u za posljednje tromjesečje 2021. godine za nekoliko najvećih članica eurozone, pri čemu je pad GDP-a od 0,7% zabilježen samo u najvećoj članici, Njemačkoj, dok je rast GDP-a bio iznad očekivanja u Francuskoj i Španjolskoj.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (prelim.)	SIJEČANJ	57,5	59,0	58,0
2.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (prelim.)	SIJEČANJ	52,0	51,2	53,1
3.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	SIJEČANJ	52,6	52,4	53,3
4.	PMI kompozitni indeks – Njemačka (prelim.)	SIJEČANJ	49,4	54,3	49,9
5.	PMI kompozitni indeks – Francuska (prelim.)	SIJEČANJ	54,7	52,7	55,8
6.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	PROSINAC	6,8%	6,9%	7,4%
7.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	SIJEČANJ	114,5	112,7	113,8
8.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka	VELJAČA	-8,0	-6,7	-6,9
9.	IFO indeks očekivanog povjerenja – Njemačka	SIJEČANJ	93,0	95,2	92,7
10.	Stopa nezaposlenosti – Finska	PROSINAC	-	6,7%	6,0%
11.	Stopa nezaposlenosti – Španjolska (tromjesečno) IV tromjesečje		14,20%	13,33%	14,57%
12.	Broj nezaposlenih – Francuska (tromjes.) u '000 IV tromjesečje		-	3.101,8	3.307,4
13.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	PROSINAC	-5,2%	-5,1%	14,8%
14.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	PROSINAC	-	-2,9%	1,1%
15.	Obujam maloprodaje – Irska (G/G) prelim.	PROSINAC	-	-2,2%	14,4%
16.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	STUDENI	-	22,2%	17,0%
17.	GDP – Njemačka (tromjesečno) prelim. IV tromjesečje		-0,3%	-0,7%	1,7%
18.	GDP – Francuska (tromjesečno) prelim. IV tromjesečje		0,5%	0,7%	3,1%
19.	GDP – Španjolska (tromjesečno) prelim. IV tromjesečje		1,4%	2,0%	2,6%
20.	GDP – Belgija (tromjesečno) prelim. IV tromjesečje		-	0,5%	2,0%

SAD

Najvažnije informacije sa održanog sastanka FOMC-a su bile u skladu sa očekivanjima da će Fed pooštriti monetarnu politiku. **Komitet je do sada pružio najjasniji nagovještaj da bi povećanje kamatnih stopa moglo početi na narednom sastanku FOMC-a koji se održava 15. i 16. ožujka**, te se očekuje da će ciljani raspon referentne kamatne stope biti prikladno povećan. FOMC je zadržao referentnu kamatnu stopu na postojećoj razini od 0%-0,25%, te je najavio da će program kvantitativnih olakšica vjerojatno biti završen početkom ožujka. Predsjednik Feda Powell je nagovijestio da bi FOMC-u bilo potrebno još par sastanaka da razradi detalje za smanjenje bilance stanja, počevši od sredine godine. Powell je dodao da je ekonomija sasvim drugačija, jača, da je razina inflacije veća, tržište rada mnogo jače nego što je bilo, te će ekonomski rast vjerojatno ostati iznad trenda ove godine. Prema njegovim riječima, postoji dosta prostora za povećavanje kamatnih stopa, bez ugrožavanja tržišta rada.

Predsjednik Feda iz Atlante Bostic je izjavio da će pažljivo pratiti usporavanje potrošačkih cijena na mjesečnoj razini i dodatne dokaze da rast plaća ne doprinosi značajnom povećanju inflacije, kada se razmišlja o budućem kretanju kamatnih stopa. Bostic je dodao da ga je ohrabrio najnovije izvješće o indeksu troškova zapošljavanja, koji prati plaće i beneficije koje isplaćuju američki poslodavci, te da očekuje usporavanje rasta plaća u budućnosti. Indeks troškova zapošljavanja je u IV tromjesečju povećan za 1,0%, ispod očekivanja (1,2%), nakon rasta od 1,3% u mjesecu ranije. Bostic je ostao pri stavu povećanja kamatnih stopa za tri četvrtine postotnog boda u 2022. godini, a od kojih bi prvo trebalo biti u ožujku. Ukoliko podaci budu evoluirali na takav način da je potrebno ili poželjno povećanje za 50 baznih bodova, Bostic je dodao da će se složiti i sa tom mogućnošću.

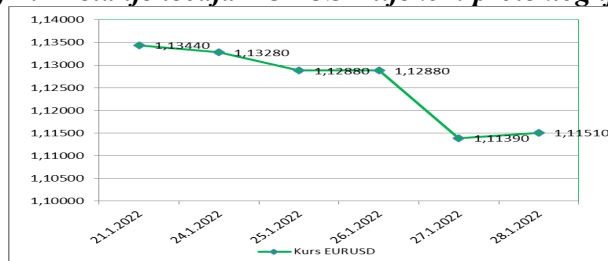
Predsjednik Feda iz Minneapolisa Kashkari je izjavio da očekuje da će Fed na narednom sastanku povećati kamatne stope. Prema njegovim riječima, inflacija je veća od očekivanja i duže traje, te se očekuje da će se normalizirati tijekom ove godine sa postupnim smanjenjem od sredine godine.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno Stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (prelim.)	SIJEČANJ	56,7	55,0	57,7
2.	PMI indeks uslužnog sektora (prelim.)	SIJEČANJ	55,4	50,9	57,6
3.	Kompozitni PMI indeks (prelim.)	SIJEČANJ	-	50,8	57,0
4.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	STUDENI	1,0%	1,1%	1,1%
5.	Indeks povjerenja potrošača	SIJEČANJ	111,2	113,8	115,2
6.	Indeks prerađivačkog sektora Feda iz Ričmonda	SIJEČANJ	14	8	16
7.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	21. siječnja	-	-7,1%	2,3%
8.	Veleprodajne zalihe (M/M) prelim.	PROSINAC	1,2%	2,1%	1,7%
9.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	22. siječnja	265.000	260.000	290.000
10.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	15. siječnja	1.653.000	1.675.000	1.624.000
11.	Porudžbine trajnih dobara (prelim.)	PROSINAC	-0,6%	-0,9%	3,2%
12.	GDP (Q/Q)	IV tromjesečje	5,5%	6,9%	2,3%
13.	Osobni prihodi	PROSINAC	0,5%	0,3%	0,5%
14.	Osobni troškovi	PROSINAC	-0,6%	-0,6%	0,4%
15.	PCE deflator (G/G)	PROSINAC	5,8%	5,8%	5,7%
16.	Indeks povjerenje potrošača Sv. iz Mičigena(final.)	SIJEČANJ	68,8	67,2	70,6

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,1344 na razinu od 1,1151.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Vlada Velike Britanije se nalazi na čvrstom putu da u ovoj godini pozajmi manje novčanih sredstava nego što je bilo predviđeno, ali će rastuća inflacija ubrzo u ovom smislu obuzdati slobodu ministra financija Sunaka, koji je pod tenzijom da ublaži pritiske na troškove života. Zvanični podaci pokazuju da je pozajmljivanje za fiskalnu 2021/22. godinu do sada, odnosno od travnja do prosinca, skoro 13 milijardi funti manje od planiranih 146,8 milijardi funti. Iako ovakvi podaci ostavljaju prostor za djelovanje uoči revizije proračuna koja će biti provedena 23. ožujka, podaci također ukazuju na rast troškova pod utjecajem inflacije. MMF je smanjio prognoze ekonomskog rasta Velike Britanije za ovu godinu pod utjecajem poremećaja izazvanih novim sojem virusa (omikron), manjka radne snage i visokih cijena

energije, ali je za 2023. godinu povećao prognoze. Prema sadašnjim prognozama, MMF očekuje da će GDP Velike Britanije u 2022. godini bilježiti rast od 4,7%, dok će rast u 2023. godini iznositi 2,3%, u usporedbi sa prethodnim prognozama od 5% i 1,9%, respektivno. Smanjenje stope očekivanog rasta u 2022. godini za Veliku Britaniju bilo je među najmanjim smanjenjima koja su zabilježena i kod drugih zemalja G7, odnosno naprednih ekonomija, isključujući Japan. Inflatorna očekivanja u Velikoj Britaniji u narednih 12 mjeseci su u siječnju povećana na rekordnu razinu od 4,8% (u prosincu 2021. godine su iznosila 4%), što pojačava zabrinutost BoE da će se trenutni rast cijena pokazati upornim. Podatak o inflatornim očekivanjima je najveći od 2006. godine od kada se počelo sa praćenjem ovih podataka. Premijer Johnson i ministar financija Sunak su izjavili da će nastaviti sa povećanjem poreza na plaće od 12 milijardi funti u travnju, usprkos pritiscima koji dolaze od strane poslanika koji pripadaju Konzervativnoj partiji. Neki torijevci su zahtijevali da se ukine povećanje doprinosa za nacionalno osiguranje od 1,25% od travnja, s obzirom na troškove života, posebno zbog očekivanog povećanja troškova energije u kućanstvima. Ipak, ministar inozemnih poslova Truss je izjavio da je Vlada donijela “tešku odluku” jer je suočena sa izvanrednim okolnostima koji su rezultat pandemije.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI uslužni sektor P	SIJEČANJ	54,0	53,3	53,6
2.	PMI prerađivački sektor P	SIJEČANJ	57,6	56,9	57,9
3.	PMI kompozitni indeks P	SIJEČANJ	54,0	53,4	53,6
4.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	PROSINAC	16,1	16,1	14,0
5.	CBI poslovni optimizam	SIJEČANJ	8	-9	2

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,83702 na razinu od 0,83224, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,3553 na razinu od 1,3401.

JAPAN

Tvornička aktivnost u Japanu je u siječnju povećana na najveću razinu u posljednje četiri godine, sa rastom proizvodnje, iako je pritisak zbog stalnog nedostatka čipova, rastućih cijena i pandemije Covid19 zamaglio ekonomske izglede. Proizvođači u Japanu su izvijestili o najbržem rastu proizvodnih cijena od srpnja 2008. godine, što je ukazalo da poduzeća sve više prelaze na veće ulazne troškove, koji nastavljaju sa rastom. Predsjednik japanske poslovne federacije Tokura je izjavio da je teško odrediti opću razinu povećanja plaća za sve firme, odbijajući pozive premijera Kishida da kompanije povećaju plaće kako bi pomogle postizanju održivog ekonomskog oporavka. Inače, Kishida je vršio pritisak na firme da povećaju plaće za 3% ili više, ovisno o profitabilnosti, kako bi potakle ekonomski rast i preraspodjelu bogatstva. Tokura je izjavio da uvjeti poslovanja nisu isti za sve kompanije, tako da se ne može postaviti jednoobrazan sustav za sve firme.

U svjetlu započetih godišnjih pregovora o visini plaća u Japanu, kreatori monetarne politike su nastojali da umanje mogućnost da bi rast cijena sirovina mogao da izazove „lošu inflaciju“, gdje plaće ne uspijevaju da dovoljno nadoknade rastuće troškove života za kućanstva. Pod pritiskom opozicionih poslanika, premijer Kishida je ukazao na to da je skoriji rast cijena pod utjecajem globalnog rasta cijena dobara, te je istaknuo potrebu da se povećaju plaće i prihodi kućanstva kako bi se postigao solidan ekonomski rast. Pojedini kreatori monetarne politike BoJ su uvidjeli da se inflacija na kratko ubrzava ka njihovom cilju od 2%, kako pritisci na cijene jačaju zbog promjene ponašanja poduzeća u određivanju cijena, pokazao je rezime izvješća sa sastanka BoJ iz siječnja. Prema mišljenju mnogih članova Odbora, potrebno je održati ultrastimulativnu monetarnu politiku, kako bi se podržala krhka ekonomija koja se suočava sa novim rizicima zbog naglog porasta broja zaraženih omikron sojem.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (prelim.) SIJEČANJ	-	54,6	54,3
2.	PMI indeks uslužnog sektora (prelim.) SIJEČANJ	-	46,6	52,1
3.	Kompozitni PMI indeks (prelim.) SIJEČANJ	-	48,8	52,5
4.	Indeks proizvođačkih cijena usluž. sektora (G/G) PROSINAC	1,0%	1,1%	1,1%
5.	Vodeći indeks (final.) STUDENI	-	103,2	101,5
6.	Koicidirajući indeks (final.) STUDENI	-	92,8	89,8
7.	Porudžbine strojnih alata (G/G) final. PROSINAC	-	40,6%	64,0%
8.	Stopa inflacije – Tokio (G/G) SIJEČANJ	0,5%	0,5%	0,8%
9.	Stopa temeljne inflacije –Tokio (G/G) SIJEČANJ	-0,7%	-0,7%	-0,3%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 128,98 na razinu od 128,58. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 113,68 na razinu od 115,26.

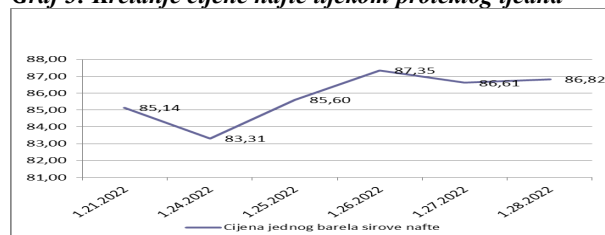
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u utorak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 85,14 USD (75,05 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je imala tendenciju rasta uglavnom zbog zabrinutosti oko isporuke nafte pod utjecajem tenzija u istočnoj Europi i na Bliskom istoku, što bi moglo dodatno pojačati ionako prenapregnuto tržište. Očekuje se da će OPEC+ donijeti odluku da u ožujku nastavi sa povećanjem obujma ponude od 400.000 barela dnevno, što je slično povećanju koje je određeno za veljaču. Ipak, čini se da OPEC nije u mogućnosti da održi tempo planiranog povećanja ponude od momenta kada je isti usvojen. Stvarna povećanja su zaostajala za planiranim u tri do pet mjeseci, za sada. U kolovozu je povećanje iznosilo svega 94.000 barela dnevno, zbog radova na održavanju u Kazahstanu koji su smanjili ponudu ove zemlje. Kasnije je situacija poboljšana, ali je na kraju godine povećanje ukupno iznosilo 1,8 milijuna barela dnevno, dok je planirani rast bio 2 milijuna barela. Sredinom tjedna cijena nafte je bila pod utjecajem iščekivanja rezultata sastanka FOMC-a, koji se završio u srijedu nakon zatvaranja EU tržišta. Nakon što je sastanak završen, cijena nafte je smanjena pod utjecajem jačanja dolara, koje je uslijedilo nakon što je Fed signalizirao da će pooštriti monetarnu politiku.

Cijena nafte je na zatvaranju tržišta u petak povećana, šesti tjedan zaredom, pod utjecajem zabrinutosti zbog sužavanja ponude ovog energenta jer proizvođači nastavljaju sa politikom limitiranog rasta ponude usred pojačane tražnje. Cijena nafte je na tjednoj razini zabilježila rast od 1,97%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 86,82 USD (77,86 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

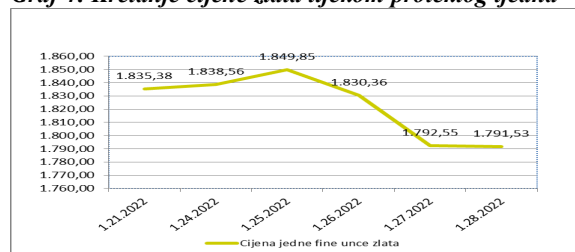

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.835,38 USD (1.617,93 EUR).

Početkom tjedna cijena zlata je imala tendenciju rasta. SPDR Gold Shares, koji je najveći fond za trgovinu zlatom, je u petak prošlog tjedna zabilježio najveći neto priljev u dolarima od momenta njegove prve kotacije, odnosno od 2004. godine, a vrijednost priljeva je iznosila 1,63 milijarde dolara. Do rasta ovog priljeva došlo je prije sastanka FOMC-a. Do srijede je cijena zlata bila pod utjecajima očekivanja investitora o ishodu sastanka FOMC-a, a investitori su procjenjivali mogućnost rasta kamatnih stopa, uzimajući u obzir zabrinutost za ekonomski rast, što ima pozitivan utjecaj na rast cijene zlata. Nakon što je sastanak završen, uslijedio je oštar pad cijene zlata. Fed je ukazao na agresivniji pristup u borbi protiv inflacije nego što se očekivalo. Predsjednik Feda Powell je istaknuo da će Fed djelovati u pravcu suzbijanja najveće inflacije u posljednjih 40 godina, uključujući i moguće povećanje kamatnih stopa u ožujku, kao i učestalije povećanje kamata nego što se očekivalo.

Cijena zlata je tijekom trgovanja u petak smanjena, u značajnoj mjeri jer su špekulanti reducirali pozicije u zlatu usljed slabljenja tražnje za ovim plemenitim metalom. Word Gold Council je u petak objavio vijest da je tražnja za zlatom povećana za 10% u 2021. godini, uglavnom zbog poboljšanog ekonomskog rasta i raspoloženja investitora tijekom IV tromjesečja 2021. godine. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.791,53 USD (1.606,61 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 2,39%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.